

A Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság Autóbusz Forgalmi Utasítása

Jóváhagyta: Bolla Tibor elnök-vezérigazgató

Életbe lépteti a .../VU/2019

Érvényes: 2019. december 1. napjától

Szedlmajer László
BKV Zrt.

Pitterné dr. Illéssy Eszter
Jogi előadó
Budapesti Közlekedési
Zártkörűen Működő Részvénytársaság

I. TARTALOMJEGYZÉK

I. Tartalomjegyzék	2
II. Fogalom meghatározások	5
1. <i>Ügyrendi megnevezések</i>	5
2. <i>Munkaköri és szervezeti megnevezések</i>	5
3. <i>Egyéb Fogalmak</i>	6
4. <i>Felügyeleti szervek</i>	6
III. Általános rendelkezések	6
5. <i>Okmányok</i>	6
6. <i>A járművezetés feltételei</i>	7
7. <i>Képzés, vizsga, továbbképzés, oktatás, munkamódszer-átadás</i>	7
8. <i>Orvosi alkalmassági vizsgálat</i>	8
9. <i>Magatartási szabályok</i>	8
10. <i>Alkohol vagy kábító hatású szer fogyasztása</i>	9
11. <i>Dohányzás</i>	9
12. <i>Munkavégzésre alkalmatlan állapot</i>	9
13. <i>Szolgálat megkezdése</i>	10
14. <i>Szolgálat átadás-átvétele, befejezése</i>	10
15. <i>Szolgálati hely elhagyása</i>	10
16. <i>Rendelkezések megismerése</i>	10
17. <i>Utasítások kiadása és végrehajtása</i>	11
18. <i>Utazási feltételek, utazásból történő kizárás</i>	11
19. <i>Talált tárgyak kezelése</i>	12
20. <i>Az utas kárigénye</i>	12
21. <i>Rosszullét a szolgálat ellátása közben</i>	13
22. <i>Megbetegedés, rendkívüli körülmények</i>	13
23. <i>Felelősség</i>	13
IV. Jármű átvétele és leadása	14
24. <i>A járművek műszaki állapota</i>	14
25. <i>A járművek átvétele, elindulás a telephelyről</i>	14
26. <i>A járművek átadása és átvétele a telephelyen kívül</i>	15
27. <i>Beállítás a telephelyre, a járművek leadása</i>	15
V. A járművek berendezései és azok használata	15
28. <i>A járművek kivilágítása</i>	15
29. <i>Indításjelző berendezés</i>	16
30. <i>Utastéri ajtók</i>	16
31. <i>Leszállásjelzők, külső és belső ajtónyitók</i>	17

32.	Vészjelző, vésznyitó	17
33.	A jármű rögzítése	17
34.	Hangerősítő berendezés	18
35.	A járművek fűtése.....	18
36.	A járművek hűtése.....	18
37.	Elektronikus forgalomirányítási és utastájékoztatói rendszer.....	19
VI.	A járművek közlekedése.....	19
38.	Forgalmi járatok.....	19
39.	A menetrend, a menetrend betartása.....	19
40.	Rendkívüli járatok.....	19
41.	Igényvezérelt közlekedés.....	20
42.	Alternatív útvonalak használata	20
43.	Járműveken alkalmazott jelzések.....	21
44.	Elindulás	21
45.	Kikerülés, előzés.....	21
46.	Közlekedés hátramenetben.....	21
47.	Engedélyezett sebességek.....	22
48.	Utások le- és felszállása.....	22
49.	Megállóhelyek	22
50.	Fel- és leszállási pont.....	24
51.	Végállomások.....	24
52.	A járművek telephelyen kívüli tárolása.....	24
53.	Ajtókezelési rend a végállomásokon, illetve hosszabb megállóhelyi várakozás esetén.....	25
54.	Az elsőajtós felszállási rend és a járművezetői jegyértékesítés és jegyellenőrzés általános szabályai	25
55.	Eljárás fogyatékkal élő utasok esetén	25
56.	Kerékpárszállítás	26
57.	Közlekedés nem utasszállító menetben.....	26
58.	Közlekedés a villamospályán	27
59.	Villamos megállóhelyeinek használata	27
60.	A holdfényjelzők és a közösségi közlekedési járművek irányítására szolgáló egyéb különleges jelzők jelzéseképei	27
VII.	Rendkívüli események	32
61.	Rendkívüli esemény	32
62.	Bejelentési kötelezettség.....	32
63.	Baleseti helyszínelés	33
64.	A felelősség rendezése.....	34
65.	Eljárás járműtűz esetén	34
66.	Járművezetői jelentés közlekedési balesetről, káresetről.....	34

67.	<i>A jármű tovább haladását akadályozó körülmények</i>	35
68.	<i>Eljárás késés esetén</i>	35
69.	<i>Eltérés az előírt útvonalról</i>	35
70.	<i>Közlekedés vízzel elöntött úttesten</i>	35
71.	<i>Utas rosszulléte</i>	35
72.	<i>A jármű rongálása, beszennyezése</i>	35

II. FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

A Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság Autóbusz Forgalmi Utasítása (a továbbiakban: Forgalmi Utasítás) rendelkezéseinek egységes értelmezéséhez a következő fogalmakat az itt meghatározott értelemben kell figyelembe venni.

1. Ügyrendi megnevezések

Társaság: Budapesti Közlekedési Zártkörűen Működő Részvénytársaság

A Társaság vezetési rendszerén belül meghatározott szakterület: az a szakterület, amelyik a Társaság vezetési rendszerében az adott feladat végrehajtásáért felelős.

Szervezeti egység (munkahely): az egység, ahova a munkavállaló állományilag tartozik.

Telephely: a Társaság kezelésében levő olyan terület, ahol a járművek tárolása, forgalomba adása és/vagy karbantartása, javítása történik.

Szolgálati hely: minden olyan helyiség és helyszín, ahol a munkavállalónak munkaidejében tartózkodnia kell.

2. Munkaköri és szervezeti megnevezések

Felettes vezető: a Társaság szakterületeinek irányítását és operatív irányítást ellátó vezetők, akik ellenőrzési, rendelkezési vagy intézkedési joggal rendelkeznek.

Szervezeti egység vezetője: a Társaságon belül önálló gazdálkodással rendelkező egység egy személyi vezetője.

Szolgálati hely vezetője: a szervezeti egységen belül az adott szolgálati hely vezetője.

Szolgálati felettes: az a közvetlen vezető, aki az adott szolgálati helyen a szolgálattal összefüggő feladatokat meghatározza, végrehajtatja, ellenőrzi.

Megrendelő: az a szervezet, amely szerződés alapján a szolgáltatási feladatokat meghatározza, kiadja.

Forgalomfelügyeletért felelős szervezet: az a szervezet vagy szervezeti egység, amely a fővárosi közösségi közlekedést felelősen irányítja.

Forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécser: operatív irányítást ellátó személy, aki a forgalomfelügyeletért felelős szervezet részéről a járművezető felett utasítási joggal rendelkezik.

Társaság fődiszpécser: a Társaság által nyújtott közösségi közlekedéshez kapcsolódó humánerő és eszközkapacitás operatív biztosításával, felügyeletével, a Megrendelő által felmerülő igények koordinálásával megbízott személy.

Helyszíni forgalomirányító: a forgalom lebonyolítása során a helyszíni operatív irányítást ellátó személy, aki a Társaság vagy a Forgalomfelügyeletért felelős Szervezet részéről a konkrét helyzetben a járművezető felett utasítási jogkörrel rendelkezik.

Telephelyi diszpécser: a telephelyen a személyzeti és járműüzemeltetési operatív feladatokat ellátó munkavállaló.

Telephelyi garázmester: a forgalomban meghibásodó járművek javítását és cseréjét intéző munkavállaló.

Járművezető: az a munkavállaló, aki az autóbustt ténylegesen vezeti. A hatósági gyakorlati oktatás ideje alatt az oktató minősül járművezetőnek.

3. Egyéb Fogalmak

Indítási okmány: A járművezetőnél lévő, a napi munkatevékenységének dokumentálására szolgáló irat (pl. forgalmi munkalap).

Melegváltás: Olyan szolgálat átadás/átvétel, amelyen mind az átadó, mind az átvevő jelen vannak, és a járműnél történik.

Hidegváltás: Olyan szolgálat átadás/átvétel, amelynek során a járművön egymás után szolgálatot teljesítő járművezetők nem találkoznak egymással.

Igényvezérelt közlekedés: Az a közösségi közlekedési szolgáltatás, amely az utazási szándék előzetes bejelentésétől függően valósul meg.

4. Felügyeleti szervek

A hatósági felügyeleti feladatokat a közlekedésért felelős minisztérium, Budapest Főváros Önkormányzata, valamint az illetékes közlekedési hatóság látja el.

A felügyeleti joggal rendelkező szervezetek tagjainak a megfelelő igazolvány birtokában – az igazolvány tartalma szerint – ellenőrzési, illetve intézkedési joguk van. Az általuk a helyszínen kiadott utasítás végrehajtása előtt a végrehajtásra kötelezett munkavállalónak az igazolványba való betekintéssel meg kell győződnie arról, hogy az illető jogosult-e intézkedésének megtételére. A járművezető köteles az intézkedő személy által adott rendelkezést az indítási okmányra az intézkedő személy igazolványának számával egyetemben feljegyezni, és az intézkedő személlyel aláírni.

A Társaság által nyújtott szolgáltatások ellenőrzésére a közlekedésszervezési feladatokkal megbízott szervezet jogosult.

A helyszíni forgalomirányító utasításai, mint a forgalomfelügyeletért felelős szervezet helyszínre delegált irányító személyzetének utasításai külön dokumentáció nélkül követendőek. Az utasítással egyet nem értés esetén a Forgalmi Utasítás 17. pontja szerint kell eljárni.

III. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

5. Okmányok

A.) Járművezetéssel kapcsolatos okmányok: a járművek vezetéséhez szükséges feltételek meglétét igazoló dokumentumok:

- a) a gépjárművezetői engedély,
- b) a Gépjárművezetői Képesítési Igazolvány,

- c) a Társaság hatályos Oktatási, Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában rögzített igazolás(ok),
- d) az érvényes PÁV (pályaalkalmassági vizsgálat) minősítés igazolására szolgáló okmány.

B.) Járművel kapcsolatos okmányok: a járművek forgalomban történő közlekedéséhez szükséges dokumentumok:

- a) az autóbusz forgalmi engedélye,
- b) az autóbusz rendszámával megegyező és érvényes „Engedély Kivonat az autóbusszal díj ellenében végzett személyszállításról” szülő okmány,
- c) felelősségbiztosítási lap,
- d) az autóbusz menetlevele (műszaki könyv)
- e) legalább egy darab baleseti bejelentő.

A járműhöz kapcsolódó hatósági okmányokat a járművezetőnek egy egységben kell magánál tartania a biztonságosabb megőrzés érdekében. A Forgalmi Utasítás hatálya alá tartozó munkavállalóknak a jármű menetokmányait annak megfelelően kell kezelniük, hogy azok hivatalos okmányok, és a pontos kitöltésükért, valamint megőrzésükért a tőlük elvárható gondossággal felelnek.

6. A járművezetés feltételei

A Társaság által forgalomba adott autóbuszt az vezetheti, aki a Társaság oktatási előírásait teljesítette, ezt követően munkamódszer-átadó felügyelete mellett gyakorolta a járművezetést, valamint a Forgalmi Utasítás IV. fejezetének 5. A.) pontjában felsorolt, érvényes okmányok mindegyikével rendelkezik. Az egyes okmányok külön-külön nem jogosítanak autóbusz vezetésére.

Vezetés közben a járművezető a Forgalmi Utasítás IV. fejezetének 5. pontjában felsorolt valamennyi okmányt köteles magánál tartani, illetve az intézkedésre vagy ellenőrzésre jogosult személy kérésére azokat ellenőrzésre átadni. A Forgalmi Utasítás IV. fejezetének 5. A.) pontjában felsorolt okmányok elvesztését, megsemmisülését, illetve olyan mérvű megrongálódását, melynek következtében az adatok nem állapíthatók meg, továbbá ha valamelyik rovat betelt, illetve valamely adat módosult, az érintett munkavállaló köteles bejelenteni a szolgálati felettesének. Az iratok pótlásáig a járművezető szolgálatba nem osztható be.

A járművezetőnek a kötelezően előírt bizonylatokat (pl. indítási okmány, azaz forgalmi munkalap és műszaki könyv) a valóságnak megfelelően, olvashatóan kell vezetnie. A bizonylatokra csak az előírt rájegyzések és a munkatevékenységgel összefüggő bejegyzések tehetők.

A járművezető köteles a számára átadott egyedi védőeszközöket szolgálati ideje alatt magánál tartani.

7. Képzés, vizsga, továbbképzés, oktatás, munkamódszer-átadás

A hatósági hatáskörbe tartozó képzéseket és vizsgáztatásokat a vonatkozó jogszabályok alapján kell végrehajtani. A hatósági előírásokon túlmenően a forgalmi képzéseket a

Társaságra, ezen belül az ágazatra vonatkozó mindenkor hatályos Oktatási, Tanulmányi és Vizsgaszabályzat határozza meg.

Járművezetés gyakorlása munkamódszer-átadó felügyelete mellett az érvényes oktatási előírások alapján csak menetrend szerint közlekedő forgalmi járaton történhet. A gyakoroltatást a munkamódszer-átadó a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének köteles bejelenteni, és az indítási okmányra a gyakorlás tényét felvezetni.

A munkamódszer-átadó a gyakoroltatásnál a szolgálat teljes ideje alatt köteles a gyakorló járművezető közelében tartózkodni oly módon, hogy a gyakorló járművezető tevékenységét felügyelni és szükség esetén segíteni tudja. A munkamódszer-átadó járművezető köteles a gyakorló járművezetőt a szolgálattal kapcsolatos feladatokra, az utazóközönséggel való kapcsolattartásra és a szabályszerű munkavégzésre oktatni.

8. Orvosi alkalmassági vizsgálat

A járművezető orvosi vizsgálatra rendelését – társasági nyilvántartás alapján, a mindenkor hatályos vonatkozó jogszabályok szerinti időszakonként – a munkáltató köteles biztosítani. Amennyiben a járművezetőt a vezetői engedélye orvosi érvényességének közvetlen lejáratá előtt orvosi alkalmassági vizsgálatra nem utalták be, akkor köteles a munkáltatói jogkörgyakorló felé legalább 7 nappal a lejárat előtt azt jelezni.

A járművezető köteles minden olyan orvosi vizsgálaton megjelenni, amit részére a jogszabályok, illetve a munkáltatói jogkörgyakorlója előír.

Az előírt orvosi vizsgálaton meg nem jelent járművezetőt szolgálatba beosztani nem lehet.

Amennyiben az orvosi vizsgálaton az egészségügyi szervezet alkalmatlanságot állapít meg, a járművezető autóbusz-vezetői szolgálatba nem léphet, és a mindenkor hatályos Munka Törvénykönyvéről szóló törvény (jelen Forgalmi Utasítás hatálybalépésekor: 2012. évi I. törvény; a továbbiakban: Mt.), illetve a Társaságnál hatályos Kollektív Szerződés (a továbbiakban: KSZ) előírásai az irányadók.

A vonatkozó részletszabályokat a mindenkor hatályos társasági Munkavédelmi Szabályzat tartalmazza.

9. Magatartási szabályok

A Társaság munkavállalóitól alapvető elvárás az udvarias viselkedés, az utastájékoztatási feladatok ellátása, valamint minden konfliktushelyzet lehetőség szerinti megelőzése, illetve annak bekövetkezése esetén a lehető leggyorsabb, kölcsönösen megnyugtató rendezése, a Társaság mindenkor hatályos Etikai Kódexében előírt viselkedési normák betartása.

A Forgalmi Utasítás hatálya alá tartozó munkavállalónak tartózkodnia kell munkatársai tevékenységének és a társaság által nyújtott szolgáltatásnak a nyilvánosság előtti bírálatától. Nem tanúsíthat olyan magatartást, amely — különösen a munkavállaló munkakörének jellege, a munkáltató szervezetében elfoglalt helye alapján — közvetlenül és ténylegesen alkalmas munkáltatója jó hírnevének, jogos gazdasági érdekének, vagy a munkaviszony céljának veszélyeztetésére.

Formaruha viselése esetén a magatartási elvárások betartása kiemelten fontos.

A járművezető menet közben mobiltelefont kizárólag a mindenkor hatályos KRESZ, jelenleg a Közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) szabályainak megfelelően használhat. A telefonáláshoz használt headset (fejhallgató) nem foglalhatja el mindkét hallójáratot. Tilos vezetés közben műsorvevő rádiót, médialejátszót, egyéb audio és/vagy vizuális eszközt használni.

Tilos a járművezetőnek menet közben beszélgetést folytatni. Nem vonatkozik a beszélgetés tilalma a munkamódszer-átadó, a járműberendezést megfigyelő személyekre, valamint a próbajáraton utazó személyekre akkor, ha a vezetőfülkénél tartózkodnak, és a beszélgetés a közlekedésbiztonságot nem veszélyezteti, valamint közvetlenül a munkafeladat ellátásával függ össze.

10. Alkohol vagy kábító hatású szer fogyasztása

Alkohol vagy más, a munkavégzési képességre hátrányosan ható nyugtató, izgató vagy kábító hatású szer hatása alatt álló munkavállaló szolgálatot nem végezhet. Ilyen esetben, vagy erre vonatkozó gyanú esetén a munkavállalót szolgálatba állítani vagy szolgálatban megtérni nem szabad, intézkedni kell a szükséges vizsgálat elvégzéséről. A munkára képes állapot ellenőrzésére vonatkozó mindenkori részletszabályokat társasági utasítás tartalmazza.

11. Dohányzás

A közösségi közlekedési eszközökön dohányozni és elektromos cigarettát használni vagy dohányzást imitáló elektronikus eszközt használni tilos, a szolgálati helyen dohányozni, elektromos cigarettát vagy dohányzást imitáló elektronikus eszközt használni csak az arra kijelölt helyen lehet, valamint azokon a helyszíneken, ahol az a vonatkozó törvény és társasági szabályozás alapján engedélyezett.

12. Munkavégzésre alkalmatlan állapot

Munkavégzésre alkalmatlan állapotúnak kell tekinteni azt a munkavállalót, aki a szolgálati feladatát nem láthatja el, mert:

- a) a társasági előírásoknak önhibájából nem tesz eleget, illetve a szükséges okmányokkal nem rendelkezik,
- b) aki formaruhára kötelezett munkakörben önhibájából nem a Társaság által előírt, mindenkor érvényes előírás szerinti formaruhában jelentkezik szolgálatba,
- c) egészségi állapota miatt a feladatkörre bármely okból nem alkalmas, feladatát ellátni képtelen.

Munkavégzésre alkalmatlanság esetén a munkáltató a munkavállalóval szemben eljárást, vizsgálatot indíthat, szükség esetén munkajogi intézkedést kezdeményezhet. A munkát ellátni képtelen munkavállalóval szemben a vonatkozó munkajogi előírásokat kell irányadónak tekinteni.

13. Szolgálat megkezdése

A munkavállalóknak a szolgálati beosztásban vagy a szolgálati felettes által megjelölt helyen és időben, munkavégzésre alkalmas állapotban, gondozott külsővel, annak viselésére kötelezettek esetén tiszta formaruhában kell a szolgálatot megkezdeniük.

Az adott szolgálati helyen történő jelentkezést a vonatkozó utasítások és technológiai rendek és az Mt., a Munkavédelmi Szabályzat, valamint a KSZ szabályai szerint kell végrehajtani.

14. Szolgálat átadás-átvétele, befejezése

A szolgálat átadását-átvételét, befejezését a beosztásban vagy a szolgálati felettes vagy a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécseré által megjelölt helyen és időben kell végrehajtani, a vonatkozó utasításoknak megfelelően. Az átadó köteles az átvevővel közölni azokat az eseményeket, amelyek szolgálati ideje alatt előfordultak, és a további munkavégzésre hatással vannak, illetve azokat az utasításokat, amelyek kiadásra kerültek. Az átadó járművezetőnek a járművel és az útvonallal kapcsolatos észrevételeit is közölnie kell az őt váltó járművezetővel.

A szolgálatot átadó a munkafeladathoz közvetlenül tartozó bizonylatokat, talált tárgyat, egyéb, átadás-átvétel tárgyát képező, valamint a járműhöz tartozó felszereléseket hiánytalanul köteles átadni a szolgálatot átvevő járművezetőnek. Amennyiben a bizonylatolás késést okoz, akkor azt jelenteni szükséges a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének.

Amennyiben a szolgálatot átadó úgy ítéli meg, hogy az átvevő járművezető nincs munkavégzésre alkalmas állapotban, a szolgálat átadását meg kell tagadnia, és köteles utasítást kérni az arra illetékes szolgálati felettestől, valamint tájékoztatni a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét.

Ha a munkavállalót az előírt időben nem váltják le, akkor azt jelentenie kell a telephely diszpécserének és a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének. A munkavállaló a KSZ-ben és a Mt.-ben meghatározott megengedett napi munkaóra-keret, illetve a vezetéssel tölthető idő mértékéig további munkavégzésre kötelezhető, ha az a járművezető jelentős érdeksérelmével nem jár.

Ennek elérése előtt a leváltást a szolgálati felettes akkor is köteles biztosítani, ha a járművet emiatt félre kell állítania a végállomáson, vagy azt a telephelyre kell küldenie.

15. Szolgálati hely elhagyása

A munkavállaló szolgálati helyét a munkaközi szünet kivételével a szükséges tájékoztatási kötelezettségnek eleget téve csak szolgálati felettesének vagy a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének engedélyével hagyhatja el, az általuk meghatározottak szerint.

16. Rendelkezések megismerése

A Társaságnál hatályba lépő rendelkezésekről/utasításokról a munkáltatói jogkörgyakorló köteles a munkavállalókat értesíteni a rendelkezésben/utasításban előírt módon, annak hiányában, vagy ha oly módon nem lehetséges, úgy a helyben szokásos módokon, így

különösen a telephelyi diszpécserszolgálaton keresztül vagy kihelyezett tájékoztató útján. A munkavállaló a munkájával kapcsolatos rendelkezésekről köteles tájékozódni, és azokat fegyelmezetten végrehajtani.

A munkavállaló felszólítás nélkül köteles tájékozódni a távolléte alatt kiadott rendelkezésekről és utasításokról a helyben szokásos módon, így különösen: diszpécserszolgálaton keresztül vagy kihelyezett tájékoztatóról. A tájékoztató kötelezettség független attól, hogy a távollét szabadság, betegség vagy egyéb ok miatt következett be.

A rendelkezések és utasítások nem ismerete senkit nem mentesít a felelősség alól.

17. Utasítások kiadása és végrehajtása

Utasítás kiadható:

- a) szóban (élőszóban, telefonon vagy hírközlő berendezésen keresztül is) és
- b) írásban (papíron vagy elektronikus úton).

A szóbeli utasítást akkor lehet érvényesnek tekinteni, ha az utasítás címzettje azt tudomásul vette, de csak egy alkalomra és csak arra a területre adható, ahol az intézkedésre jogosult felettesnek intézkedési joga van. Többszöri alkalomra vonatkozó utasítás csak írásban adható.

Ha a munkavállaló intézkedésre jogosult felettesétől olyan utasítást kap, amely megítélése szerint az érvényben lévő szabályozásokkal, törvényekkel ellentétes, köteles erre az utasítást adó figyelmét felhívni. Amennyiben az utasítást adó személy továbbra is ragaszkodik annak végrehajtásához, a munkavállalónak joga van részletes írásbeli utasítást kérni. Ilyen esetben az utasítást kiadó felelős a végrehajtásért mindaddig, amíg a munkavállaló a leírtaknak megfelelően hajtja azt végre. A papír alapon kiadott írásbeli utasítás egy példányát át kell adni a címzettnek, és a megértését aláíratással kell igazoltatni.

Amennyiben a munkavállaló az utasítást magára nézve sérelmesnek tartja, panaszt nyújthat be a szolgálati felettesének. A sérelmesnek vélt utasítást azonban az Mt.-vel összhangban végre kell hajtani.

A munkavállaló köteles betartani a szolgálati utat. Amennyiben saját ügye ezen a módon nem nyer megnyugtató elintéztést, joga van közvetlenül a szervezeti egység vezetőjéhez fordulni.

Személy-, forgalom- és vagyonbiztonságot veszélyeztető utasítást tilos kiadni. Amennyiben ilyen utasítás ennek ellenére kiadásra kerülne, úgy a munkavállaló köteles ez esetben megtagadni az ilyen tiltott utasítás teljesítését, továbbá akkor is köteles megtagadni az utasítás teljesítését, ha annak végrehajtása más személy egészségét vagy a környezetet közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné.

18. Utazási feltételek, utazásból történő kizárás

Amennyiben a járművezető észleli az autóbusz utasterében kihelyezett utazási feltételek megsértését, figyelmeztetnie kell az utast a szabályszegő magatartásra, udvariasan, de határozottan fel kell szólítania az utazási feltételek betartására. Ha az utas az utazási feltételeket a felszólítás ellenére sem tartja be, akkor fel kell szólítania a jármű elhagyására, amely csak megállóhelyen, a jármű álló helyzetében történhet. Ha az utas a felszólításnak

nem tesz eleget, utasítást kell kérni a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserétől, és a továbbiakban az alapján kell eljárni.

Hatósági vagy jegyellenőrzést végző személy intézkedése esetén az adatok felvétele az intézkedést végző feladata.

Személy-, forgalom- és vagyonbiztonságot veszélyeztető esetben a járművel közlekedni nem szabad, azzal félre kell állni, és hatósági intézkedést kell kérni.

19. Talált tárgyak kezelése

Ha a járművezető a járművön vagy a Társaság működési területén elhagyott tárgyat talál, vagy részére elhagyott tárgyat adnak át, azt a lehető legrövidebb időn belül köteles bejelenteni és leadni a talált tárgyak kezelésére vonatkozó társasági szabályozásban foglaltak szerint.

Amennyiben a tárgy a járművezetőt a munkájában zavarja értéke, nagysága, vagy jellege miatt, akkor intézkedést kell kérnie a talált tárgy elvitelére.

Olyan tárgynál, ahol veszély lehetősége áll fenn, a tárgyat a helyéről nem szabad elmozdítani. Ilyen esetben az ott tartózkodókat fel kell szólítani a jármű vagy a helyiség elhagyására, és azonnal értesíteni kell a forgalomfelügyeletért felelős szervezet fődiszpécserét és a telephelyi diszpécseret, akik haladéktalanul intézkedést kezdeményeznek. A járművet újból forgalomba állítani, vagy a helyiséget megnyitni csak a hatóság engedélyével szabad.

20. Az utas kárigénye

Amennyiben az utasnak kára keletkezik az utazás során, és ezt a járművezetőnek jelzi, akkor meg kell győződni a keletkezett kárról és annak kiváltó okáról, majd intézkedni kell a kiváltó ok megszüntetésére, és tájékoztatni kell a károsultat a kárrendezés módjáról. A káresemény tényét a forgalmi munkalapon rögzíteni kell. A károsultat tájékoztatni kell a személyes adatai kezelésének okaira és körülményeire vonatkozó tájékoztatás elérhetőségéről.

Kár bekövetkezése esetén a káresetről a lényegi információkat az indítási okmányra lehetőség szerint fel kell vezetni, és a károsulttal aláíratatni, amelynek tartalmaznia kell:

- a) a károsult által megadott személyes adatokat,
- b) a rongálódott, szennyeződött ruházat vagy tárgy jellegét,
- c) a rongálódást vagy szennyeződést kiváltó okot,
- d) a kár hozzávetőleges nagyságát,
- e) lehetőség szerint fényképfelvételt kell készíteni a megrongálódott tárgyról.

Ha a szennyeződést vagy rongálódást előidéző ok vagy járműhiba nem hárítható el a helyszínen, akkor a jármű tovább utasokat nem szállíthat. A káreseményt a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécseré felé a dokumentálás megkezdése előtt be kell jelenteni, és annak utasítása szerint kell eljárni.

A kárigénnyel kapcsolatos eljárást a vonatkozó, balesetekkel és káresetekkel foglalkozó Társasági szabályozás az adatkezeléssel foglalkozó társasági szabályozás és a Személyszállítási Üzletszabályzat szerint kell lefolytatni.

21. Rosszullét a szolgálat ellátása közben

Ha a munkavállaló szolgálata ellátása közben rosszul érzi magát, munkáját tovább végeznie, járművet vezetnie nem szabad, és az arra illetékes szolgálati felettestől köteles utasítást kérni, valamint tájékoztatnia kell a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét.

Rosszullét esetén a mozgó járművet azonnal meg kell állítani, és lehetővé kell tenni az utasok biztonságos leszállását. A járművet rögzíteni kell, illetve amennyiben lehetséges, illetéktelenek elől le kell zárni, majd segítséget kell kérni. Ilyen esetben az arra illetékes szolgálati felettes, valamint a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének tájékoztatása mellett a járművet a végállomásig az arra jogosult társasági személy vezetheti, aki megfelel a járművezetés feltételeinek és járművezetésre alkalmas állapotban van.

Amennyiben a rosszulléte miatt a munkavállaló nem képes saját maga jelentést tenni vagy a szükséges intézkedéseket végrehajtani, akkor ez annak a munkavállalónak a kötelessége, aki elsőként érkezik a helyszínre.

22. Megbetegedés, rendkívüli körülmények

A szolgálat megkezdését akadályozó rosszullétet, megbetegedést, rendkívüli körülményt a lehető legrövidebb időn belül a szolgálati helyre jelenteni kell. Ha a munkavállaló betegsége miatt nem képes bejelentési kötelezettségének eleget tenni, akkor azt megbízottja útján is teljesítheti.

23. Felelősség

Valamennyi munkavállaló – beosztásától függetlenül – felelős a rábízott munka szabályszerű és biztonságos végzéséért. Felettes jelenléte senkit sem mentesít a szolgálatával járó felelősség alól.

A munkavállalót munkájával kapcsolatos kötelességének megszegése esetén, az Mt. vonatkozó rendelkezéseivel összhangban - fegyelmi, ha abból károsodás is származik, anyagi felelősség is terheli. Mindemellett bűncselekmény elkövetés esetén fennáll büntetőjogi felelőssége is.

A személy-, forgalom- és vagyonbiztonságot veszélyeztető cselekmény elkövetését lehetőleg hatósági személy bevonásával kell megakadályozni.

Szolgálatban lévő munkavállaló saját munkáját – a beosztottakra átruházandó teendők kivételével – mással nem végeztetheti.

A munkavállaló köteles a Társaság tulajdonát megóvni és felelős a rendelkezésére bocsátott anyagi és tárgyi eszközök rendeltetésszerű használatáért, állapotuk megóvásáért. A Társaság munkáltatói jogkört gyakorló vezetői – jogosultságuknak megfelelően – felelősek a munkavégzés feltételeinek maradéktalan biztosításáért. A munkáltatói jogkörgyakorló vezető, továbbá akit erre a munkáltatói jogkört gyakorló felhatalmazott, felelős a szakmai

utasítások munkavállalók által történő betartásáért és az ellenőrzési kötelezettség teljesítéséért.

A balesetveszélyes, szabálytalan munkavégzés észlelésekor minden munkavállaló köteles intézkedést kérni illetékes szolgálati felettesétől, illetve tőle elvárható módon a veszélyhelyzetet elhárítani.

IV. JÁRMŰ ÁTVÉTELE ÉS LEADÁSA

A járművezető köteles a rábízott járművet, annak berendezéseit és a munkájához kapcsolódó egyéb eszközöket üzemszerűen és a hatályos utasításoknak megfelelően működtetni, állagukat megóvni, azok üzemszerű és szabályos működését, jelzéseit ellenőrizni. Hiányosság, rendellenesség esetén annak tényét jelenteni köteles a telephelyi diszpécser szolgálatnak, illetve a menetrend tartását befolyásoló hiba esetén a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének is.

24. A járművek műszaki állapota

A járművek műszaki állapotáért, a berendezések karbantartásáért és javításáért a járművet üzemeltető szervezeti egység műszaki területe, vagy a vonatkozó szerződések értelmében külső partner a felelős.

A járművezető részére csak olyan járművet lehet átvételre kijelölni, mely a jogszabályokban előírt feltételeknek megfelel, minden berendezése üzemképes állapotban van, valamint a szükséges tartozékokkal és felszerelési tárgyakkal el van látva.

A járművek forgalom közben történő meghibásodása esetén, ha a járművezető a hibát azonnal elhárítani nem tudja, köteles azt a telephelyi garázmesternek és a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének jelenteni.

Amennyiben a járművel félre kell állni, azt lehetőség szerint úgy kell végrehajtani, hogy a félreálló jármű a közúti forgalmat ne akadályozza.

Műszaki hibás járműnél a járművezető a meghibásodást legkésőbb a telephelyre történő beállásig köteles bejegyezni a jármű menetlevelébe (műszaki könyv).

25. A járművek átvétele, elindulás a telephelyről

A jármű átvételét a szolgálati beosztásban vagy a szolgálati felettes által meghatározott időben kell megkezdeni a járműtípus sajátosságainak figyelembe vételével, a telephely technológiai utasításának, valamint a járművek átvételére vonatkozó társasági utasításoknak megfelelően úgy kell végrehajtani, hogy az átvétel az indulási időig befejeződjön. Csak olyan jármű vihető forgalomba, amelynek műszaki állapota megfelelő, berendezései és tartozékai hiánytalanul megvannak és a vonatkozó előírásoknak megfelelnek.

Amennyiben a járművezető a járműátvétel során hibát vagy hiányosságot tapasztal, azt a késés elkerülése érdekében haladéktalanul jelentenie kell a telephelyi

diszpécsereszközzel, késés kialakulása esetén pedig a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét is értesíteni kell.

A jármű meghatározottak szerinti átvételéért, a tartozékok meglétéért, valamint a menetokmányok átvételéért és szabályszerű kitöltéséért a járművezető tartozik felelősséggel.

A telephelyről kiállni akkor szabad, ha annak menetrend szerinti ideje elérkezett, vagy ha arra a járművezető külön utasítást kapott.

A telephelyről menetrend szerint kiálló, elektronikus utastájékoztató berendezéssel nem rendelkező járművön a járművezetőnek gondoskodnia kell „Utasokat nem szállít” feliratú homlok irányjelzés elhelyezéséről.

26. A járművek átadása és átvétele a telephelyen kívül

A forgalmi járatként közlekedő jármű telephelyen kívüli átadása és átvétele csak a szolgálati beosztásban megjelölt helyen és időben történhet. Kivételt képez az előre nem látható, nem tervezhető esemény miatt történő átadás-átvétel, amikor a váltás helyét és idejét a szolgálati felettes vagy a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécsera a körülményeknek megfelelően, operatíván határozza meg.

Úgynevezett „melegváltás” esetén az átadás és átvétel mindkét járművezető egyidejű jelenlétében, a járműnél történhet. „Hidegváltás” esetén a járművet a szolgálati beosztásban megjelölt helyen (végállomáson vagy tárolótéren) és időben kell leállítani, illetve átvenni. Ez utóbbi esetben az átadásban és átvételben érintett járművezetők nem találkoznak egymással, egyidejűleg nincsenek jelen a járműnél.

Jármű telephelyen kívüli átadását és átvételét a járművek átvételére vonatkozó társasági utasításoknak megfelelően kell végrehajtani.

27. Beállítás a telephelyre, a járművek leadása

A telephelyre beállni akkor lehet, ha a beállítás ideje a menetrend szerint elérkezett, vagy a járművezető erre külön utasítást kapott. A telephelyre menetrend szerint beálló, elektronikus utastájékoztató berendezéssel nem rendelkező járművön a járművezetőnek gondoskodnia kell „Utasokat nem szállít” feliratú homlok irányjelzés elhelyezéséről.

A telephelyre való beállítás után a jármű átadása a telephely technológiai rendjében meghatározott helyen és módon történik. A telephelyen leállítani járművet csak zárt ablakokkal, tetőszellőzőkkel és utastéri ajtókkal lehet.

V. A JÁRMŰVEK BERENDEZÉSEI ÉS AZOK HASZNÁLATA

28. A járművek kivilágítása

A manuálisan működtethető fényszórókkal szerelt járműveket éjszaka és korlátozott látási viszonyok között ki kell világítani. A tompított fényszóró meghibásodása esetén nappal, jó

látási viszonyok mellett kizárólag lakott területet érintő útvonal esetén forgalomban maradhat a jármű. A hiba elhárítására intézkedést kell kérni a telephelyi garázmestertől.

Manuálisan működtethető utastéri világítással szerelt járművek esetén forgalmi járaton az utastéri világítást éjszaka és korlátozott látási viszonyok között, valamint alagutakban, aluljárókban történő áthaladás idejére még nappal is fel kell kapcsolni. A végállomásokon való tartózkodás közben a motor leállításával együtt az utastéri világítást csökkenteni kell az akkumulátor kímélése érdekében.

Az ajtókat megvilágító lámpák meghibásodása, illetve az utastér-világítás részleges meghibásodása esetén a jármű forgalomban maradhat, de a hiba kijavítására intézkedést kell kérni. Amennyiben az ajtók vagy az utastér megvilágításának csökkenése már veszélyezteti az utasbiztonságot, utasokat tovább szállítani nem szabad, és a hibáról értesíteni kell a telephelyi garázmestert, valamint a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét.

29. Indításjelző berendezés

Az indításjelző berendezés fény és hangjelzéssel jelzi az ajtók bezárásának szándékát, bezáródását. Az indításjelző berendezés jelzése alatt a le- és felszállás tilos.

Amennyiben a forgalomban való részvétel közben az indításjelző berendezés meghibásodik, de a járművezető üzemképes hangerősítő berendezésen keresztül élőszóval vagy tárolt hang segítségével az ajtók zárására figyelmezteti az utasokat, a jármű a következő végállomásig tovább közlekedhet.

Amennyiben erre nincs lehetőség, utasokat tovább szállítani tilos, és a hibáról értesíteni kell a telephelyi garázmestert, valamint a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét.

30. Utastéri ajtók

Az utastéri ajtók kezelhetők távvezérléssel, vagy a nyitást engedélyező nyomógommbal, kapcsolóval, illetve bizonyos típusok esetén kézi működtetés is lehetséges. A távműködtetésű utastéri ajtók nyitott és zárt állapotáról a műszerfalán jelzőlámpa és/vagy kijelzőkép ad visszajelzést.

Ha a forgalomban való részvétel közben valamelyik utastéri ajtó meghibásodik, de a hibás ajtó zárt állapotban a jármű erre rendszeresített ajtózárával rögzíthető, a jármű a következő végállomásig tovább közlekedhet. A hiba elhárítására intézkedést kell kérni, és értesíteni kell a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét.

Tilos utasokat tovább szállítani, és a hibáról értesíteni kell a telephelyi garázmestert, valamint a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét, amennyiben:

- a) a hibás ajtó zárt állapotban történő rögzítése nem biztosítható, vagy
- b) egynél több ajtó hibásodik meg, vagy
- c) elsőajtós felszállási rendben közlekedő járaton az első ajtó válik használhatatlanná.

31. Leszállásjelzők, külső és belső ajtónyitók

Leszállásjelzést az utasok adhatnak a járművezető részére az utastérben elhelyezett nyomógombok segítségével, amelyet a vezetőfülke műszerfalán elhelyezett visszajelzőnek, továbbá az ajtónál az ellenőrző lámpának is jeleznie kell. Arra alkalmas járműtípusok esetén külön leszállásjelző rendszer lehet üzemben a mozgáskorlátozottak számára.

Leszállásjelzés esetén a járművezető köteles a járművet a viszonylatra vonatkozó következő megállóban megállítani, és a szükséges utastéri ajtókat kinyitni, illetve az ajtók utasok általi nyitását engedélyezni.

Amennyiben a forgalomban való részvétel közben a leszállásjelző vagy az ajtónyitó gomb meghibásodik, a járművet a viszonylatra vonatkozó összes megállóhelynél meg kell állítani, és a le- és felszállási lehetőséget a rossz leszállásjelzővel vagy ajtónyitó gombbal rendelkező ajtónál is biztosítani kell. A jármű forgalomban maradhat, de a hiba elhárítására intézkedést kell kérni.

32. Vészjelző, vésznyitó

A vészjelzőt a jármű utasterében elhelyezett vészjelző nyomógombok bármelyikének megnyomásával lehet műköedésbe hozni. A vészjelzővel az utasok adhatnak jelzést a járművezetőnek bármilyen veszélyhelyzetben.

Amennyiben a vészjelzővel megállóhelyről való kiindulás közben jeleztek, vészfékezéssel, ha két megállóhely között történt jelzés, üzemi fékezéssel kell megállni.

A járművezető köteles meggyőződni a vészjelzés okáról és a tovább indulás veszélytelenségéről.

Akkor is így kell eljárni, ha a jármű álló helyzetében adtak vészjelzést.

Az utastérben kezdeményezett vésznyitást a műszerfalon fényjelzés vagy kijelzőkép, illetve hangjelzés jelzi. Vésznyitás kezdeményezésekor a jármű vezetője köteles meggyőződni annak okáról. Menet közben kezdeményezett vésznyitás esetén a járművet - az utasok biztonságára ügyelve - haladéktalanul meg kell állítani. Tovább haladni csak akkor szabad, ha a járművezető meggyőződött annak veszélytelenségéről.

Hibás vészjelzővel illetve vésznyitóval tilos forgalomba állni. Ha a vészjelző vagy a vésznyitó a forgalomban való részvétel közben meghibásodik, utasokat nem lehet tovább szállítani, és intézkedést kell kérni a hiba kijavítására.

33. A jármű rögzítése

A járművezetőnek a vezetőülésből felállni, illetve a járművet elhagyni csak a jármű kézfékkal (rögzítőfékkal) történő rögzítése után szabad.

Kerékkitámasztó ék használata is kötelező, ha a járművezető a járművet magára hagyja, és az elgurulás veszélye a járművezető megítélése szerint fennáll, illetve ha a végállomási technológiai rend azt előírja.

A kerékkitámasztó ék a jármű elgurulásának megakadályozására szolgál, amelyből legalább kettő darabot kell a járművön elhelyezni.

Jármű rögzítésénél vízszintes talajon az egyik nem kormányzott kerék elé és mögé, lejtős úton pedig a lejtő felőli oldalról kell közvetlenül a nem kormányzott kerekek alá helyezni a kerékkitámasztó ékeket.

A lejtőn rögzített járműnél a kormányzott kerekeket az elgurulás irányában a járdaszegély felé kell kormányozni. A járdaszegély felé kormányzott kerék nem helyettesíti az ék használatát.

34. Hangerősítő berendezés

A hangerősítő berendezés az utasok tájékoztatására szolgál. A járművezető köteles a hangerősítő berendezésen keresztül tájékoztatást adni az utasok részére a következők szerint:

- a) amennyiben az automatikus hangbemondás nem működik, de a hangerősítő berendezés üzemképes, a megállóhelyek bemondása kötelező
- b) amennyiben a forgalmi rendtől eltérő, operatív (terelés, lezárás, megállóhely kimaradása, stb.) közlekedés válik szükségessé, a terelő útvonalról és a kimaradó megállóhelyekről még az útvonaltól való eltérés előtt
- c) amennyiben illetékes személytől erre vonatkozó írásbeli, vagy szóbeli utasítást kap.

Amennyiben a forgalomban való részvétel közben a hangerősítő berendezés meghibásodik, a jármű a következő végállomásig tovább közlekedhet, de a hiba elhárítására intézkedést kell kérni, és értesíteni kell a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét.

35. A járművek fűtése

A manuális utastéri fűtőberendezéssel szerelt járműveken a járművezető a fűtést köteles a vonatkozó utasítás vagy rendelkezés szerint, annak hiányában az időjárásnak és az aktuális hőmérsékleti viszonyoknak megfelelően működtetni. A járművezető a fűtés bekapcsolása után, illetve hibára utaló jelzés esetén köteles a fűtés működőképes állapotát ellenőrizni. A fűtés meghibásodása esetén a hibát jelenteni kell a telephelyi garázmesternek és a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének. Meghibásodás alatt értjük, ha a fűtés egyáltalán nem kapcsol be vagy ki, illetve ha a hatásfoka gyenge.

36. A járművek hűtése

A manuális utastéri klímaberendezéssel szerelt járműveken a járművezető a klímaberendezést köteles utasítás vagy rendelkezés szerint, annak hiányában az időjárásnak és az aktuális hőmérsékleti viszonyoknak megfelelően működtetni. A járművezető a klímaberendezés bekapcsolása után, illetve hibára utaló jelzés esetén köteles a klímaberendezés működőképes állapotát ellenőrizni. A klímaberendezés meghibásodása esetén a hibát jelenteni kell a telephelyi garázmesternek és a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének. Meghibásodás alatt értjük, ha a klímaberendezés egyáltalán nem kapcsol be vagy ki, illetve ha a hatásfoka gyenge. Amennyiben a járműnek a hibás klímaberendezéssel is tovább kell közlekedni, akkor a soron következő végállomáson a járművezetőnek ellenőriznie kell az utastéri ablakok nyitható állapotát.

37. Elektronikus forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszer

Az elektronikus forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszer integrált közösségi közlekedési informatikai rendszerként a járműfedélzeti egységek segítségével biztosítja a menetrendszerű közlekedéshez szükséges információkat a járművezetők részére.

Az elektronikus forgalomirányítási és utastájékoztatási rendszer használatáról a vonatkozó Társasági utasítás rendelkezik.

VI. A JÁRMŰVEK KÖZLEKEDÉSE

38. Forgalmi járatok

Forgalmi járatok azok a személyszállító járatok, amelyek menetrend szerint vagy a forgalomfelügyeletért felelős szervezet utasításának megfelelően a közszolgáltatás ellátása céljából utast szállítanak.

39. A menetrend, a menetrend betartása

A menetrend a közforgalmú közlekedésre vonatkozó előírás, amely tartalmazza a viszonylatok végállomásai közötti menet- és fordulóidő adatokat, a beosztott járművek és járművezetők számát, a járatok gyakoriságára vonatkozó előírásokat, valamint a végállomási és megállóhelyi érkezési és indulási időpontokat.

A megállóhelyi indulási időpontokat a járművezető az elektronikus forgalomirányítási rendszer fedélzeti egységén köteles figyelemmel kísérni, közlekedését a vonatkozó utasításnak megfelelően a menetrendben meghatározott időpontokhoz igazítani.

Forgalmi járatok esetén a menetrendben előírt menetidőket és közlekedési rendet be kell tartani különös figyelemmel a menetidő-kiegyenlítés és a csatlakozási szabályok betartására. A végállomásról és a megállóhelyekről elindulni ennek megfelelően csak akkor szabad, ha a menetrendben meghatározott indulási idő a forgalomirányító rendszer jelzése – vagy annak hibája esetén az indítási okmány – alapján megállapítható és elérkezett. Ettől eltérni csak a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének vagy a helyszíni forgalomirányítónak a külön utasítására szabad, vagy ha az eltérést a személy- és vagyonbiztonság megóvása, valamint a forgalom biztonsága megköveteli. Az eltérést és annak okát jelenteni kell a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének.

40. Rendkívüli járatok

Rendkívüli járatnak minősül a forgalmi járat kivételével minden más járat.

a) Szolgálati járat:

A szolgálati járat a társasági munkavállalók munkába járása, illetve munkából történő hazautazása céljából közlekedik, utasszállítás engedélyezett.

b) Különjárat:

Olyan személyszállító járat, amely személyek - Megrendelő vagy szolgáltató által összeállított - csoportjának autóbuszal végzett, nem menetrend szerinti szállítását végzi. Különjáraton az oda beosztottakon kívül csak a Megrendelő, illetve az általa meghatározott személyek utazhatnak.

c) Tanulójárat:

A járművezetők gyakorlati oktatása, valamint vizsgáztatása céljából közlekedhet.

A tanulóvezető gyakorlati oktatás során szakoktató felügyelete nélkül a járművet nem vezetheti, a motort nem indíthatja be, és a rögzítő féket nem oldhatja fel. A tanulójáraton utas nem szállítható. A tanulójáraton csak a tanulók, vizsgázók, szakoktatók, vizsgabiztosok és ellenőrzést vagy megfigyelést végző személyek, tartózkodhatnak illetve azok a személyek, akiknek az oktató erre engedélyt ad. Típusképzésnél a tanulójárműre vonatkozó hatósági előírások figyelmen kívül hagyhatóak.

d) Próbajárat:

- Javítás utáni ellenőrzés, kísérleti jármű vagy prototípus beüzemelése esetén a jármű forgalomba állítása előtt – tapasztalatszerzés céljából – közlekedik, amelyen csak a javítás minőségét, illetve a jármű működését ellenőrző személyek utazhatnak.
- Forgalmbiztonsági, forgalomtechnikai tapasztalatszerzés, illetve vonalbejárás céljából közlekedik, amelyen csak a közlekedés célja szempontjából illetékes személyek utazhatnak.

e) Nosztalgia járat:

A nosztalgia járat nosztalgia járművekkel teljesített speciális járat, mely külön rendelkezés szerinti feltételekkel és útvonalon szállít utasokat.

41. Igényvezérelt közlekedés

Az igényvezérelt közlekedés alatt a közösségi közlekedési szolgáltatás utazási szándék előzetes bejelentésétől függő megvalósulását értjük. Igényvezérelt közlekedés elrendelhető csak egy vonalszakaszra, vagy adott viszonylatra meghirdetett teljes menet(ek)re is, de külön szolgáltatásként is meghirdethető (pl. mozgáskorlátozott-szállítás).

Az igényvezérelt közlekedés részletes rendje az adott viszonylatra vonatkozó szolgáltatási előírásban kerül szabályozásra.

42. Alternatív útvonalak használata

Közlekedésszervezői utasításban meghatározott helyszíneken közúti torlódás esetére a gyorsabb haladás érdekében alternatív útvonalak kerülhetnek kijelölésre. Amennyiben a vonatkozó utasítás másképp nem rendelkezik, a közúti forgalom torlódása esetén az alternatív útvonal használandó, amelyről a forgalomfelügyeletért felelős szervezet dispécserét tájékoztatni kell.

43. Járműveken alkalmazott jelzések

A forgalmi és rendkívüli járatokat a közlekedésüknek megfelelő viszonylatjelzéssel kell ellátni. Ez lehet működő elektronikus kijelzésű viszonylatjelző, vagy annak hiányában viszonylatjelző tábla. A viszonylatjelző táblák használata során az azok kezelésére vonatkozó Társasági utasításoknak megfelelően kell eljárni.

44. Elindulás

A járművezető akkor indulhat el a járművel, ha:

- a) az utastéri ajtók becsukódtak, az utastéri ajtók becsukódásáról a jármű típusának megfelelő visszajelzést kapott, és az indításjelző elhallgatott, valamint
- b) meggyőződött arról, hogy a jármű indulásának egyéb akadálya nincs és biztonságosan végrehajtható.

Amennyiben valamelyik ajtó nem záródik be, a járművezető köteles meggyőződni annak okáról, és ettől függően ismételten megkísérelni az ajtó zárását. Ha a művelet sikeres, a továbbiakban ismét az a) és b) pontok szerint kell eljárni.

45. Kikerülés, előzés

Azonos viszonylatú járművek egymást csak abban az esetben kerülhetik vagy előzhetik, ha a kerülni vagy előzni szándékozó jármű saját menetrendi idejében érte utol az előtte haladót, és az utasforgalom ezt indokolja, valamint a kerülni vagy előzni szándékozó járművön az utasok leszállási szándékot nem jeleztek, és a kerülni vagy előzni szándékozó jármű vezetője meggyőződött arról, hogy a megállóban álló járműre valamennyi utas fel tud szállni.

A forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének jelenteni kell a kikerülést vagy előzést.

Különböző viszonylaton közlekedő járművek csak akkor kerülhetik vagy előzhetik egymást, ha az adott megállóhelytől a végállomásig az útvonaluk és valamennyi hátralévő megállóhelyük azonos. Fenti feltételek fennállása esetén az azonos viszonylaton közlekedő járművekre vonatkozó szabályokat kell figyelembe venni.

Forgalmi szempontból nem minősül kikerülésnek, ha a jármű olyan viszonylaton közlekedik, amelynek az adott megállóban nem kell megállnia.

46. Közlekedés hátramenetben

Hátramenetben közlekedni csak az alábbi esetekben szabad:

- a) Arra alkalmas irányító személy a művelethez közreműködik.

A közlekedést hátramenetben irányító személynek úgy kell elhelyezkednie, hogy:

- a jármű mögött lévő teret biztonságosan át tudja tekinteni,
- a mozgó jármű a testi épségét ne veszélyeztesse, és
- a járművezető a visszapillantó tükörből mindvégig lássa.

A járművel azonnal meg kell állni, ha az irányító személy:

- megállj jelzést ad, vagy

- a visszapillantó tükörben nem látható.

Az irányító személy és a jármű vezetője kötelesek a tolatás megkezdése előtt megállapodni a használandó irányító jelzésekről.

- b) A jármű üzemképes tolatókamerával vagy tolatóradarral felszerelt, és a járművezető a művelethez azt igénybe veszi.

Amennyiben a berendezések valamilyen (pl. időjárás, műszaki, stb.) okból nem szolgáltatnak a tolatási manőver biztonságos elvégzéséhez megfelelő információt, a művelet elvégzéséhez a járművezetőnek arra alkalmas irányító személy közreműködését kell kérnie, és a továbbiakban az a) pont szerint kell eljárni.

- c) A hátramenet elvégzése az adott helyszínen külön utasítás alapján engedélyezett.

Indokolt esetben – például utasforgalomtól elzárt területeken – külön utasításban engedélyezhető a hátramenet elvégzése az a) és b) pontban megjelölt feltételek teljesülése nélkül is. Ilyenkor a hátramenetet a járművezetőnek a lehető legnagyobb körültekintéssel kell végeznie.

47. Engedélyezett sebességek

Az autóbuszok közlekedésére a KRESZ-ben meghatározott sebességhatárok vonatkoznak. Utasokat szállító autóbuszokkal a közlekedés biztonsága érdekében lakott területen kívül (autópálya és autópálya kivételével) is legfeljebb 50 km/h sebességgel lehet közlekedni. A telephelyekre, tárolóhelyekre és végállomásokra vonatkozó sebességeket a technológiai vagy a helyi utasítások szabályozzák.

48. Utasok le- és felszállása

Az utasok le- és felszállása a végállomáson, a megállóhelyen, valamint a le- és felszállási ponton történhet. Az utastéri ajtókat kizárólag a jármű álló helyzetében szabad kinyitni, illetve arra alkalmas járműtípus esetén az ajtónyitást engedélyezni. A le- és felszállást akkor lehet befejezettnak tekinteni, amikor az utolsónak leszálló utas a talajon áll és a járművet elengedte, illetve az utolsó felszálló utas az utastéri ajtó becsukódását nem akadályozza.

Amennyiben a végállomásra, a megállóhelyre, vagy a le- és felszállási pontra előírás szerint beállni nem lehet, akkor úgy kell megállni, hogy az utasok részére a biztonságos le- és felszállás biztosított legyen. Ha rendkívüli esemény történt, a járművezető engedélyt adhat az utasok le- és felszállására a megállóhelyen kívül is. Ilyen esetekben az utasokat a hangerősítő berendezésen keresztül vagy az elektronikus forgalomirányítási rendszer tárolt hangjának segítségével az ajtó kinyitásáról, illetve a nyitás engedélyezéséről, valamint a leszállással járó veszélyekről tájékoztatni kell.

Szükség esetén a jármű vezetője köteles gondoskodni az utasok leszállásának biztonságáról.

49. Megállóhelyek

A megállóhelyet jelölheti:

- a) A KRESZ által alkalmazott közúti jelzőtábla.

- b) Szabványon kívüli, hatóság által engedélyezett megállóhelyet jelző tábla, illetve műemléki környezet esetén speciális megállóhelyi tábla.

Illetve kiegészítésül jelölheti a megállóhelyet a KRESZ erre vonatkozó pontjában meghatározott "Megállóhely" útburkolati jel is.

A jelzőtábla alatt a megállóhely neve, valamint a jellegére utaló kiegészítő tábla is elhelyezésre kerül. A kiegészítő tábla jelzésképe egyes megállóhelyeken **M**, kettős megállóhelyeken **MM**, hármas megállóhelyeken **MM+M**.

A megállóhely jellege szerint alkalmazandó szabályok:

- a) Egyes jellegű megállóhelyen csak egy darab autóbusz végezhet utascserét. Amennyiben egyszerre több jármű érkezik a megállóhelyre, csak az első nyithat ajtót.
- b) Kettős jellegű megállóhelyen egy időben két autóbusz végezhet utascserét, amelyek között az utasok átszállási lehetőségét a járművezetőknek kötelezően biztosítania kell. Kettős megállóhelyeken elrendelhetők az autóbuszok jellegére vonatkozó egyedi szabályok is (pl. egy csuklós és egy szóló jármű részére kettős kialakítású megállóhely).
- c) Hármas jellegű MM+M megállóhelyeken a harmadikként érkező autóbusz is végezhet utascserét, de mielőtt a megállóhelyet elhagyja, a megállót jelző táblánál ismét meg kell állnia, és biztosítania kell az utasok le- és felszállását. Az utasok járművek közötti átszállási lehetőségét a járművezetőknek a hármas megállóhelyeken is kötelezően biztosítania kell. Speciális feltételek fennállása esetén külön utasításban eltérő szabályozás is adható a hármas megállóhelyek használatára.

A járműjellegekre vonatkozó speciális megállóhelyi szabályokat külön utasítások tartalmazzák, amely előírásokat a járművezetők az elektronikus forgalomirányítási rendszeren is követhetik.

Amennyiben az autóbuszok a megállóhelyet trolibuszokkal együtt használják, az a) – c) pontok előírásait változatlanul alkalmazni kell a járművek ágazatától függetlenül.

A megállóhelyen a járművel úgy kell megállni, hogy az utasok le- és felszállása a járdára vagy járdaszigetre történhessen. Ha ez valamilyen okból (pl. szabálytalan parkolás stb.) nem lehetséges, az utasokat ennek tényéről és a leszállással járó veszélyekről - élőszóval, vagy tárolt hang segítségével - tájékoztatni kell.

Amennyiben a megállóhely után közvetlenül forgalomirányító jelzőlámpa működik, annak tilos jelzése idején az utascsere lehetőségét lehetőség szerint mindvégig biztosítani kell, a forgalmi helyzet, a közlekedésbiztonsági szempontok és a menetrend figyelembe vételével.

A megállóhelyeken csak akkor kell megállni, ha van felszálló utas, vagy a leszállási szándékot időben jelezték. Ha a járművön leszállási szándékot nem jelezték, a megállóhelyet mindig olyan sebességgel kell megközelíteni, hogy a járművezető kétséget kizáróan meg tudjon győződni arról, hogy a megállóhelyen nincs felszálló utas, illetve ha a megállás mégis szükséges, az biztonságosan végrehajtható legyen. A megállóhely mellett történő megállás nélküli elhaladás során fokozott figyelmet kell fordítani a közlekedés többi résztvevőjére, akik esetleg számítanak az autóbusz megállására.

50. Fel- és leszállási pont

A mindenkor hatályos, jelenleg a személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. törvény rendelkezésének megfelelően olyan – KRESZ-táblának nem minősülő – táblával jelölt hely, ahol csak az igényvezérelt személyszállítási szolgáltatás járműve áll meg, a járműre történő fel- és leszállás céljából.

51. Végállomások

A végállomásokon belüli járműmozgásokat, valamint a le- és felszállás rendjét a végállomási technológiai rend szabályozza. Amennyiben a menetrend vagy a végállomási technológiai rend másképp nem rendelkezik, és a feltételek ehhez adottak, az előző kocsik indulását követően a lehető leghamarabb, de legalább az indulási időpont előtt 3 perccel be kell állni a felszállóhelyre az autóbuszsal.

A végállomási felszállóhelyen az ajtókezelési rendet a Forgalmi Utasítás VII. fejezetének 53. pontja, valamint elsőajtós közlekedési rendben működő viszonylat esetén az arra vonatkozó külön utasítás határozza meg.

A végállomásokon motort járni csak az autóbuszok üzemszerű működésének biztosításához szükséges mértékben szabad. A zajterhelés és a levegőszennyezés elkerülésére érdekében a szükségtelen motorjáratás tilos.

A járművet tilos járó motorral és/vagy lezáratlanul hagyni. A jármű rögzítésére vonatkozóan a Forgalmi Utasítás VI. fejezetének 33. pontja irányadó.

52. A járművek telephelyen kívüli tárolása

Autóbuszok járművezető nélküli tárolása csak olyan végállomáson vagy tárolótéren lehetséges, ahol a járművek kulcsainak és okmányainak megfelelő - lehetőség szerint zárható - elhelyezésére szolgáló helyiség / konténer áll rendelkezésre. A járművek végállomáson vagy tárolótéren történő tárolását és közlekedését az adott végállomás végállomási technológiai rendje szabályozza.

A végállomáson vagy tárolótéren tárolt járművön a tetőszellőzőket, ablakokat és valamennyi ajtót csukva kell tartani. Az autóbuszok védelmében, őrzésében minden, a végállomáson vagy tárolótéren tartózkodó, szolgálatban lévő munkatárs köteles a tőle elvárható módon közreműködni. A járművek rongálására, illetve eltulajdonítására irányuló tevékenységet jelenteni kell a telephelyi garázmesternek, valamint a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének, szükség esetén a rendőrhatalomnak.

A járművet tilos járó motorral és/vagy lezáratlanul hagyni, rögzítését illetően pedig a végállomási technológiai rend, illetve a Forgalmi Utasítás VI. fejezetének 33. pontja irányadó.

53. Ajtókezelési rend a végállomásokon, illetve hosszabb megállóhelyi várakozás esetén

Az utazóközönség komfortérzetének növelése érdekében – amennyiben külön utasítás másképp nem rendelkezik – november 1. napja és március 15. napja között a végállomási felszállóhelyen vagy megállóhelyen indulási idejükre várakozó autóbuszok ajtajait az alábbiak szerint kell kezelni.

Végállomási felszállóhelyre vagy megállóhelyre történő beálláskor a várakozó utasok számát figyelembe véve elegendő számú – akár az összes – ajtó nyitásával kell biztosítani a felszállás lehetőségét. A várakozó utasok felszállása után az ajtókat vissza kell zárni, majd az első ajtót kinyitva kell megvárni az indulási időt, figyelembe véve az alábbiakat:

- a) Ha az első ajtónál középső kapaszkodó van, akkor helyette egy középső kapaszkodó nélküli ajtót kell kinyitni.
- b) Utasok által kívülről nyitható ajtajú járművek esetén a szükséges ajtók kinyitása után a nyitási engedélyt – ha a jármű erre ajtókezelés szempontjából alkalmas – vissza kell venni.
- c) Ajtók automata visszazárására alkalmas jármű esetén a felszállóhelyen ajtónyitási engedélyt kell adni.
- d) Csuklós járműveken a felszállási igényeket figyelembe véve két ajtó is nyitva tartható, melyből legalább az egyiknek középső kapaszkodó nélkülinek kell lennie.
- e) Végállomásról, megállóhelyről való elindulás előtt – ha a megállóhelyen utas tartózkodik – a felszállásuk idejére a jármű összes ajtaját ki kell nyitni, majd a továbbiakban a jármű indítására vonatkozó szabályok szerint kell eljárni.
- f) Elsőajtós felszállási rend esetén az arra vonatkozó külön utasítás szerint kell eljárni.

Az ajtókezelési rendtől való eltérésre csak a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécser adhat utasítást.

54. Az elsőajtós felszállási rend és a járművezetői jegyértékesítés és jegyellenőrzés általános szabályai

Az elsőajtós viszonylatokon utazók csak az első ajtón keresztül szállhatnak fel az autóbuszokra, utazási jogosultságuk ellenőrzésre kerül. Amennyiben az utas nem rendelkezik érvényes jeggyel vagy bérlettel, lehetősége van helyszínen váltott vonaljegy megvásárlására. Elsőajtós felszállási rend vonatkozhat adott viszonylatra, vagy annak egy szakaszára, illetve korlátozódhat előre meghatározott indulási időpontokra is.

A jegyértékesítés és az elsőajtós felszállási rend részletes szabályait külön utasítás tartalmazza.

Amennyiben vonatkozó utasítás másként nem rendelkezik, a járművezetői jegyértékesítés minden forgalmi járaton kötelező, melyet a vonatkozó társasági utasításoknak megfelelően kell végrehajtani.

55. Eljárás fogyatékkal élő utasok esetén

Csökkenett mozgásképeségű utas észlelése esetén a járművezető köteles fokozott gondossággal eljárni a le- és felszállásnál, és szükség esetén a tőle elvárható módon

személyesen is segíteni azt. Olyan járművön, amelyen mozgáskorlátozottak fel- és leszállását elősegítő berendezés található, azt a járművezető köteles működtetni, amennyiben ezt fizikai akadály nem gátolja meg.

Automatikusan működtethető rámpa használata esetén a járművezetőnek előszóval vagy a tárolt hang segítségével fel kell hívni az utasok figyelmét annak működtetésére. Amennyiben a járművön külső hangszóró is van, azon keresztül is tájékoztatni kell az utasokat.

Kézi működtetésű rámpa használata esetén a járművezető köteles a jármű biztonságos rögzítése és a vezetőfülke ajtajának becsukása után a rámpát a mozgásában korlátozott utas részére kihajtani, hogy ezzel a fel- és leszállás lehetőségét megkönnyítse. Amennyiben nem lehetséges szorosan a járda mellé állni, akkor az erre alkalmas jármű karosszériájának oldalra billentésével kell a felszállást segíteni.

Ha a mozgásában korlátozott személy jelzi, hogy fel- vagy leszállása a rámpa használata nélkül is biztonságosan megoldható, akkor a rámpát nem szükséges használni.

Látásában korlátozott, illetve vak személy észlelése esetén a járművezető köteles akusztikus tájékoztatást is biztosítani.

56. Kerékpárszállítás

Kerékpár csak azokon a viszonylatokon és járműveken szállítható, ahol arra külön utasítás lehetőséget ad. A kerékpárszállítás részletes szabályait társasági szabályozás tartalmazza.

57. Közlekedés nem utasszállító menetben

Összevont jelleggel nem utasszállító menetnek nevezzük az átszerelő, a tárolótéri és a garázsmeneteket. Menetrend szerinti közlekedés esetén a menetrendben meghatározott rezsimeneti útvonalaktól eltérni tilos. Amennyiben külső körülmények (pl. forgalmi akadály) miatt az előre meghatározott útvonaltól mégis eltérés válik szükségessé, arról haladéktalanul értesíteni kell a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét és a telephelyi diszpécsterszolgálatot.

Operatív közlekedés esetén törekedni kell az autóbuszokkal egyébként is járt útvonalak használatára. Amennyiben erre nincs lehetőség, a Forgalmi Utasítás VIII. fejezet 69. pontja szerint kell eljárni, a járművet fokozott figyelemmel kell vezetni, szükség esetén csökkentett sebességet alkalmazva. Ha a járművezető nem rendelkezik megfelelő helyismerettel, a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserétől kérhet segítséget.

Menetrend szerinti garázsmenetben közlekedve utasok szállítása engedélyezett, a le- és felszállás csak az útvonalhoz rendelt megállóhelyeken lehetséges. Utasok szállítása esetén a járművezetőnek szükség szerint biztosítani kell a tájékoztatást a garázsmeneti útvonalról és az érintett megállóhelyekről.

Átszerelő és tárolótéri menetben közlekedve – amennyiben külön utasítás másként nem rendelkezik – az utasszállítás tilos.

58. Közlekedés a villamospályán

A villamospályán közlekedő autóbuszokat villamospótló autóbusznak kell tekinteni, amelyekre a KRESZ villamospótló autóbuszokra vonatkozó előírásai érvényesek.

Az autóbusz akkor közlekedhet a villamospályán, ha:

- az útvonalleírás vagy egyéb utasítás ezt megengedi, vagy erre utasít,
- a villamospálya autóbusz-közlekedésre alkalmas,
- a villamosok megállóhelyét az autóbusz biztonságosan használni tudja.

Egymással szemben kialakított járdaszigetek között lévő villamospályán két jármű egymás mellett fokozott óvatossággal haladhat el. A villamos akadálytalan közlekedését biztosítani szükséges.

A villamospályán közlekedő autóbuszoknak a villamosforgalom irányítására szolgáló holdfényjelző készülék jelzési képének (Forgalmi Utasítás VII. Fejezet 60. pont) megfelelően kell közlekedniük.

A villamosok forgalmának irányítására szolgáló más vasúti jelzők és jelzések a villamospályán közlekedő autóbuszokra nem vonatkoznak. Azon esetek, ahol az autóbuszok villamospályán történő közlekedésének speciális szabályai vannak, külön előírásban kerülnek szabályozásra.

59. Villamos megállóhelyeinek használata

Villamospályán közlekedő autóbuszokkal a villamos megállóhelyeket fokozott óvatossággal kell megközelíteni. Amennyiben a kijelölt megállóhelyről való kihaladást holdfényjelző készülék szabályozza, az utascsera lehetőségét annak tilos jelzése alatt mindvégig biztosítani kell.

Amennyiben leszálló utas nincs, és a megállóhelyen felszállni szándékozó utas sem tartózkodik, akkor nem kell megállni. Az áthaladást a közlekedés többi résztvevőjére fordított fokozott figyelemmel kell végrehajtani, akik esetleg számítanak az autóbusz megállására.

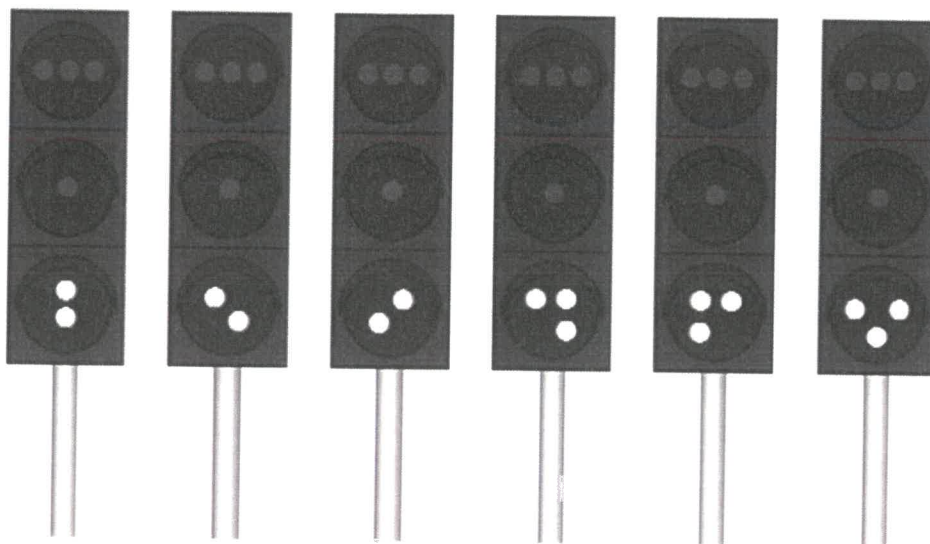
Villamos megállóhelyek esetében – amennyiben külön utasítás másként nem rendelkezik – a Forgalmi Utasítás VII. fejezet 49. pontjának előírásait változatlanul figyelembe kell venni. A megállóhelyek jellegére vonatkozó utasítások autóbusz, trolibusz és villamos együttes megállóhely használatára is vonatkoznak, azonban minden villamosmegálló kettős jelleggel használható, amennyiben a másodikként megálló autóbusz utolsó ajtaja is a járda vagy peronsziget mellett van.

60. A holdfényjelzők és a közösségi közlekedési járművek irányítására szolgáló egyéb különleges jelzők jelzésképei

- a) A holdfényjelző a villamosforgalom irányítására szolgáló, fehér fénypontokat megjelenítő jelzőkészülék. Jelzésképei:

Szabad jelzés

Kettő vagy három fehér fény az alsó optikában.

Jelentése: a fehér fények elhelyezkedésének megfelelő irányban tovább szabad haladni, és a haladás során nem kell elsőbbséget adni a csomópontban.

Átmeneti jelzés

Egy fehér fény a középső optikában.

Jelentése: a forgalom iránya megváltozik, az útkereszteződés, a kijelölt gyalogátkelőhely, illetve a megállás helyét jelző útburkolati jel, vagy ezek hiányában a fényjelző készülék előtt meg kell állni. Ha azonban biztonságosan megállni már nem lehet, a jelző mellett el kell haladni, és az útkereszteződést, illetve a kijelölt gyalogátkelőhelyet mielőbb el kell hagyni.

Tilos jelzés

Három fehér fény vízszintesen a felső optikában.

Jelentése: az útkereszteződés, a kijelölt gyalogátkelőhely, illetve a megállás helyét jelző útburkolati jel, vagy ezek hiányában a fényjelző készülék előtt meg kell állni.

Előkészítő jelzés

A felső és a középső optika fényei együtt világítanak.

Jelentése: a továbbhaladás tilalmát jelzi, és arról tájékoztat, hogy „Szabad” jelzés következik.

Kiegészítő szabad jelzés

Az alsó optika mellett a haladási iránynak megfelelően jobb vagy bal oldalon elhelyezett „Szabad” jelzés.

Jelentése: a fehér fények elhelyezkedésének megfelelő irányban – a holdfényjelző készülék más fényjelzésétől függetlenül – tovább szabad haladni.

Veszélyes helyre figyelmeztető jelzés

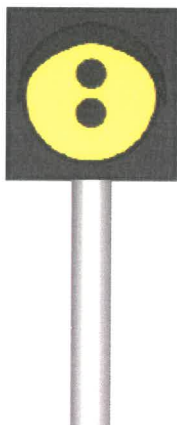
A középső optikában egy villogó fehér fény látható, ami veszélyes helyre figyelmeztet.

Jelentése: Amennyiben a holdfényjelző középső lámpájában egy villogó fehér fény látható, az veszélyes helyre hívja fel a figyelmet.

Forgalomtechnikai összehangolás jelző

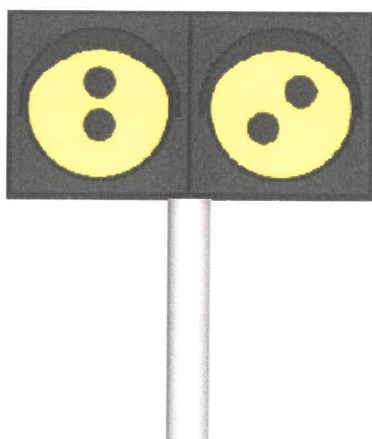
Sötét alapállású, egy lámpából álló jelző, amelyben jelzésadáskor sárga fényben a továbbhaladás irányát jelző fekete pontok láthatók. A fekete pontok elhelyezkedése az előjelzett iránynak megfelelő. A következő holdfényjelzővel összefüggésben működő előjelző lámpa.

Jelentése: a járműnek – ha a forgalmi körülmények mást nem indokolnak – akkor célszerű elindulnia a megállóhelyről, amikor a jelző világít, hogy a következő holdfényjelzőhöz annak szabad jelzésére érkezzen.

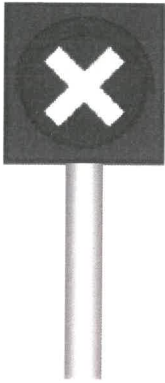
A jelző villogó állapota azt jelzi, hogy a vonatkozó közúti jelzőberendezés sárga villogó üzemmódban működik.

Egymás mellett több forgalomtechnikai összehangolás jelző is elhelyezhető abban az esetben, ha a hozzájuk tartozó holdfényjelzők több irányba is engedélyezhetnek továbbhaladást. Ebben az esetben a továbbhaladás irányát jelző fekete pontok helyzete mutatja, hogy a forgalomtechnikai összehangolás jelző jelzése melyik holdfényjelzőre vonatkozik.

Autóbusz-, trolibusz forgalom időszakosan a villamosvágányon jelző

Rendszerint az autóbusz megállóhelyén egy oszlopon elhelyezett sötét alapállású jelző, amelyben jelzésadáskor fehér X alakú fény világít. A jelzőt olyan alternatív útvonalszakaszok elején lehet elhelyezni, ahol az autóbusz- vagy trolibusz forgalom időszakosan a villamosvágányokon haladhat.

Jelentése: a jelzőt követő szakaszon az autóbusz-, trolibusz forgalom az alternatív útvonalként megjelölt villamospályán haladhat.

VII. RENDKÍVÜLI ESEMÉNYEK

61. Rendkívüli esemény

Rendkívüli eseménynek kell tekinteni minden olyan zavart vagy akadályt, amely a forgalmi járatok közlekedését gátolja, illetve menetrendtől való jelentős eltérést okoz.

62. Bejelentési kötelezettség

A járművezető köteles az arra vonatkozó szabályozásoknak megfelelően bejelentést tenni a

1. forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének,
2. telephelyi diszpécsernek,
3. telephelyi garázmesternek

az alábbi eseményekről a zárójelben szereplő sorszám szerinti fent jelzett személyeknek a zárójelben megadott sorrendben

- a) személyi sérüléssel vagy anyagi kárral járó baleset (1., 3.),
- b) forgalmi zavar, üzemzavar (1.),
- c) műszaki hiba, elakadás (1., 3.),
- d) közúti jelzések hiánya, közlekedést veszélyeztető úthiba, forgalomirányító jelzőlámpa hibája (1.),
- e) vízelöntés, útbeszakadás, fakidőlés, nagyfeszültségű vezeték leszakadása (1.),
- f) tüzeset (1., 3.),

- g) az utasok, a közösségi közlekedés és egyéni forgalom akadályozása, veszélyeztetése (1.),
- h) a Társaság vagy a Megrendelő tulajdonát veszélyeztető rablás, betörés, rongálás, egyéb hasonló (bűn)cselekmény (1., 2.),
- i) egyéb balesettel, forgalmi zavarral kapcsolatos káreset (1., 3.),
- j) a beosztott munkavállalók munkavégzésével kapcsolatos zavarok (pl. leváltó személyzet hiánya, járművezető betegjelentése, egészségügyi okból történő késve indulás) (1., 2.),
- k) jelentősen megnövekedett, utasleamaradást okozó utazási igény (1.),
- l) utasrosszullét (1.),
- m) szolgálatban lévő járművezető kolléga rosszulléte (1.,2.).

A jelentést vevő munkavállaló köteles az eseményről értesíteni mindazon szervezeti egységeket, akiknek a közreműködésére az akadály elhárítása szempontjából szükség van, és ezekkel együtt intézkedni köteles a megszüntetésre, valamint a lehetséges közlekedés biztosítására.

63. Baleseti helyszínelés

Személyi sérülés esetén a járművezető – amennyiben ezt saját személyi sérülése nem lehetetleníti el – köteles a mentőket és a rendőrséget a balesetet követően haladéktalanul értesíteni. Ha a rendelkezésre álló eszközei ezt nem teszik lehetővé, a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserétől vagy a telephelyi diszpécstől kérhet intézkedést, segítséget.

A járművezetőnek baleseti helyszínelői intézkedést kell kérni a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserétől, és a járművénél, a helyszínen kell maradnia az alábbi esetekben:

- a) személyi sérüléssel közlekedési baleset esetén, illetve ha annak gyanúja felmerül,
- b) járműtűz esetén
- c) ahol a résztvevők a felelősség kérdésében megegyezni nem tudnak,
- d) az egyik fél a helyszínt elhagyja,
- e) az idegen fél nem hajlandó az adatait a kárrendezéshez átadni,
- f) külképviseleti, diplomáciai, valamint fegyveres testületek járműveivel történt baleseteknél,
- g) az Európai Gazdasági Térségen kívüli állam állampolgára által vezetett, vagy az Európai Gazdasági Térségen kívüli állami rendszámmal ellátott járművel történt összeütközés esetén, illetve az iratok kitöltését és a felelősség tisztázását ellehetetlenítő nyelvi nehézségek esetén
- h) minden, a Társaság által üzemeltetett saját jármű összeütközésénél,
- i) tárgyának ütközés esetén
- j) ha az idegen fél nem nevezi meg azt a biztosítót, amellyel a járműre felelősségbiztosítási szerződést kötöttek

Személyi sérüléssel közlekedési baleset esetén, illetve ha annak gyanúja felmerül, a baleseti helyszínelő vagy rendőrség megérkezéséig a járművet elmozdítani nem szabad.

A KRESZ-ben rögzítettek szellemében a forgalom zavartalanságát – a lehetőséghez képest – baleset bekövetkezése esetén is biztosítani kell, így a nyomok megőrzése mellett (pl.: járművek helyzetének rögzítése az útburkolaton, fénykép készítése) a járművet el lehet mozdítani (kivétel személyi sérüléssel járó baleset), de a helyszínen kell maradni.

64. A felelősség rendezése

Amennyiben a járművezetőnek nem kell a Forgalmi Utasítás 63. pontja szerinti baleseti helyszínelést kérnie, akkor a baleseti felelősség kérdését a helyszínen önállóan rendezheti a hatályos vonatkozó jogszabályoknak megfelelően, de az eseményt jelenteni kell a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének és a telephelyi diszpécsernek. Szükség esetén baleseti helyszínelés kérése ilyen esetben is lehetséges.

A balesettel kapcsolatos dokumentumok szabályszerű és hiánytalan kitöltése a járművezető kötelezettsége.

Személyi sérüléssel nem járó balesetknél – amennyiben a felelősség kérdését az érintett felek egymás között rendezték – helyszínelés kérése nem szükséges.

65. Eljárás járműtűz esetén

Ha a járművön tűz keletkezett, vagy tűz veszélyére lehet következtetni, akkor a járművezetőnek a körülmények figyelembevételével mellett az alábbiak szerint kell eljárnia:

A jármű megállítása és lehetőség szerinti rögzítése után azonnal gondoskodni kell az utasok leszállításáról, személyi védelméről, majd az autóbusz üzemen kívül helyezéséről (motor leállítása, főkapcsolóval történő áramtalanítás). A Katasztrófavédelem értesítése mellett a tűz oltását a rendelkezésre álló eszközzel meg kell kezdeni, illetve el kell végezni.

A járművet ismételten üzembe helyezni (főkapcsolót visszakapcsolni, motort indítani), azzal elindulni csak a Katasztrófavédelem és a műszaki terület illetékeseinek együttes engedélyével szabad.

Ha a járművezető a tűzoltó készüléket használta, akkor cserekészüléket kell kérnie. Tűzoltó készülék nélkül forgalomban közlekedni tilos. Egyebekben az erre vonatkozó társasági utasítás szerint kell eljárni.

66. Járművezetői jelentés közlekedési balesetről, káresetről

A járművezető a forgalomban bekövetkezett minden olyan balesetről, káresetről, amelyben érintett, köteles jelentést tenni a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének, valamint munkaidejének végén – a balesetekkel és káresetekkel foglalkozó Társasági szabályozásnak megfelelően – köteles részletes írásos járművezetői jelentést tenni a járművezetői jelentés kitöltésével, és saját kezű aláírásával azt a szolgálati felettes felé továbbítani.

67. A jármű tovább haladását akadályozó körülmények

A járművezetőnek azonnal meg kell állítania a járművet: ha:

- olyan akadályt észlel, amely a biztonságos közlekedést veszélyezteti,
- menet közben olyan jelenséget észlel, vagy olyan jelzést lát, illetve hall, amely a személy-, vagyon- vagy forgalombiztonságot veszélyeztető helyzetre utal.

Továbbhaladás akadályoztatása esetén a járművezető köteles az utasokat tájékoztatni, és értesíteni a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét.

68. Eljárás késés esetén

A forgalmi járat járművezetője a menetrendhez viszonyított 3 percet elérő késést, szükség esetén annak kiváltó okát jelenteni köteles a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének a vonatkozó társasági szabályozásoknak megfelelően.

A késés esetén a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének utasítását a járművezetőnek végre kell hajtania, figyelembe véve a személy-, vagyon- és forgalombiztonságot, valamint a vonatkozó törvényi szabályozásokat.

69. Eltérés az előírt útvonalról

Az előírt útvonaltól a közlekedést akadályozó esetekben a járművezető akkor térhet el, ha erre a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécseré, a helyszíni forgalomirányító vagy szolgálati felettese utasítja. Az előírt útvonaltól való eltérés a személy-, vagyon- és forgalombiztonságot nem veszélyeztetheti, a kerülőútnak szilárd útburkolatúnak kell lennie, és az autóbusz szabályos és akadálytalan áthaladásának biztosítottnak kell lennie. Amennyiben a járművezető úgy ítéli meg, hogy a kijelölt terelőút vonal autóbusz-közlekedésre nem alkalmas, az utasítás végrehajtását meg kell tagadnia.

Az útvonaltól való eltérésről és az emiatt kimaradó megállóhelyekről – még az eltérés előtt – az utasokat tájékoztatni kell.

70. Közlekedés vízzel elöntött úttesten

Ha a járművezető nem tud meggyőződni a vízzel elöntött részen való áthaladás veszélytelenségéről, tovább haladni nem szabad.

71. Utas rosszulléte

Ha a járművezető utas rosszulletéről szerez tudomást, a járművet meg kell állítania, köteles intézkedést tenni a segítségnyújtásra és szükség esetén mentőt kell hívni, ezt követően az eseményt köteles jelenteni a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserének.

72. A jármű rongálása, beszennyezése

Ha a járművezető a jármű rongálódását vagy beszennyeződését észleli, vagy arról értesítették, akkor az első alkalmas helyen meg kell állnia, és meg kell győződnie a

rongálódás, illetve a szennyeződés mértékéről. A járművezetőnek törekednie kell rá, hogy a rongálást okozó személy nevét, és lehetőség szerint jelenlévő tanú adatait is feljegyezze, az eseményről a szolgálat végeztével pedig jelentést köteles írni. Folyamatban lévő rongálás esetén a járművezetőnek fel kell szólítania az elkövetőt a rongálás beszüntetésére. Szükség esetén rendőri intézkedést kell kérnie.

Ha a jármű rongálódása olyan mértékű, hogy az utasok szállítása nem biztonságos, akkor az utasokat le kell szállítani, értesíteni kell a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét és intézkedést kell kérni a rongálódás kijavítására.

Ha a jármű szennyezettsége olyan jellegű (pl. undort keltő), hogy az utasok szállítására nem alkalmas, akkor az utasokat le kell szállítani, értesíteni kell a forgalomfelügyeletért felelős szervezet diszpécserét és intézkedést kell kérni a takarítás elvégzésére, illetve a további teendőkre vonatkozóan.